

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde Wereldt gheleeft hebben

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

10. Oct. Het leven vande H. Tanche, Maghet ende martelaersse. an. 300.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

S. TANCHE Virgo et Martyr.
10 Octobris.

H E T L E V E N

V A N D E

H. T A N C H E 10. Oct.
A. 300.

M A G H E T

ende Martelaerſſe.

Alſſer t'Antiochien een geweldige vervolginge *Vvt de La-*
 tegē de Chriſtenē was op-geſtaē / zjnder veel / *tijnsche*
 om die t'ontgaen / oft om elders beter dan in *Legende*
 hun vader-lant te leben / van Coſten naer het *van Troyen*
 Weſten verdrocken / ober-ſjdis van Cham- *in Franck-*
 paigne / dat in Wanckrijck light ; ende namen hun laet- *rijk.*
 ſte ruſt-plaetſe van deſer werelt / ſommighe te Kameru /
 de andere t'Arcis. Soo dat ghebeurt is / dat den vader
 vande H. Tanche een cleyn huysken bouwde / ontrent
 ander-half myle van Kameru ; den welcken alle neer- *Den vader*
 ſtighepdt dede om ſijn huysghesin t'onderwijſen inde *van de*
 breeſe ende ghehoorſaemheyt Godts : 't welck oorſaecke *H. Tan-*
 was / dat de H. Tanche ſijn dochter / ſulck een ghenegent- *che kompt*
 heyt creegh tot t'onderhouden der geboden Godts / dat *in 't Weſten.*
 ſy van joncx af ghenoech liet blijcken / dat alle haer ſin-
 nen eñ voozghenomen wercken ſoo gheregelt ende ghe- *De H. Tan-*
 ſchickt waren naer de hemelsche Ordonnantien / dat *che toel van*
 elck een oordeelē konde / dat ſy vande gratie Godts daer *haer vader*
 toe beweeght was. Ende om dieſwille dat ſy verſtont / *onderweſen*
 dat al de werelt vbandt is van het deughdelijck leven ; *ſonderlinghe*
 ſoo pooghde ſy ſoo veel als ſy konde / haer af te trecken *geneghen tot*
 eñ haer herte te ſcheyden van alle begeerlijckheyt ende *ter deught.*
 gheneghentheden deſes werelts : ende verſakende alle
 vlepēde ende ketelachtighe ghenoechten / die haer al-
 daer preſenterden / hadde liever Gode te behaghen / in 't
 ſecreēt / haren geeſt te voeden met geeſtelijcke bemerc-
 kinghen : haer te begheben tot ghedurighe beſchouwin-
 ghen / ende in dit ſtervelijck leven op een Engelsche ma-
 niere te leven ; dan haer ſelven ober te gheben / ja te ver- *Haer En-*
 werren / ende verdwelmen inde ſijckachtighe mozaſchen *gelsch leben.*
 deſer werelt. Ende bleef in ſulck een vooznemen / ſoo
 langh

¶ f ¶

langh

langh als sy al-hier beneden op d'aerde leefde: want al was sy gekomen tot alfulck-eenen tijdt van jaren/alsoe wanneer ghewoonelijck de boosheydt de goede sinnen verkeert / ende de ydelheden deser werelt macht ober ons kryghen / het en zy dat wy van de gratie Godts gheholpen ende bewaert worden: nochtans ten gheenen tijde / en heeft-mense kunnen trecken door eenighe aenlockinghe / om eenighe boosheydt te werche te stellen / die de volmaecktheydt haerder ziele reghen viel: soo dat indien wy alhier een lijste maecten wilden van hare deughden / ons den tijdt te kort vallen soude. Nochtans alle deughden die in haer uyt-scheenen / konden lichtelijck begrepen zijn / in haer uyt-ghesonderde verheben martelie / dat sy gheleden heeft / om de beschermunghe ende het bewaren van haer maeghdelijcke supberheydt. Ende op dat een ieghelijck kennelijck zy / hoe sy haer in desen ghevalle volstandelijck droegh; soo sullen wy verhalen / sonder iet naer te laten van de waerheydt der daedt / hoe het gheschiedt is.

Op eenen sekeren tijdt / eenen nebe van den vader van de heplighe Tanche, die t'Arcis woonde / heeft hem ghenoodt / om hem eenen dach oft twee t'samen eerlijck ende gheestelijck te vermaecken. Hy aldaer ghekomen zijnde / vraeghde hem sinen nebe / waer dat Tanche sijn dochter was / die hy op de Wonte des heplighen Doopsels gheheben hadde. Den vader antwoorde / dat hy-se t'huis ghelaten hadde / om dat te bewaren. Terstondt desen sinen vriendt / wyl eene begherte van haer te sien / badt den vader / dat hy toe-laten wilde / dat sinen dienaer te peerde haer mochte gaen halen: het welck haren vader / sonder eenighe teghen-stellinghe terstondt toestondt. Overfulck is den knecht terstondt te peerde ghereyst naer haer toe / ende heeft haer de goede affectie van haren peter laten weten; ende dat hy met oozlof van haren vader ghekomen was / om haer met hem te leyden; om dat sy aldaer haer wat vermaken soude met haren peter / een goeden vriendt.

De H. Tanche dese tydinghe hoorende / was in haer-selven wat ver-slagen / ende en wiste niet oft sy haer op den wech betrouwen mochte met desen knecht. Nochtans vreesende haren vader onghelooysaem te

Sp tracht
naer vol-
maecktheyt.

Oorzake
van haer
martelie.

Beynest
booz hare
supberheydt /
wyl oorzake
van de reyse
met den
knecht.

vallen / reysde met hem. Maer desen rampsalighen knecht / hebbende dese heylighe Maghet over wegh; soo sp ober den berch Bepns reysden / beghonst haer wat on-eerlijck toe te spreken; het welck ghenoech te kennen gaf / dat hy van den duyvel daer toe opgcrocht was.

Indien sp dan van den beghinne af in vzeese was / van haer tot reysen te begheben met desen knecht; gheen twyffel en isser / oft sp is nu soo in onruste dooz sulcke eerloose propooften ghebrocht / dat sp noch meer bedroeft is gheweest in haer herte.

Ende siende dat sp als een schaepken onder des wolfs clauwen lagh / ende dat d'uytkomste anders niet wesen en soude van sijnen't weghen / dan hy booswicht / naer sijnen snooden raedt slach / voozghenomen hadde te doen: sagh al om herrewaerts ende derrewaerts / oft sp nergkens een arbejder / reysenden man / oft schaepherder vernemen en konde; dien sp bidden mocht / haer te hulpe te komen / in dese hare sulcke droefhepde ende benauwthepde. Maer siende dat haer de menschelijcke hulpe ontbrack / nam haren toe-blucht tot Godt den Heere; ende badt hem dat hy haren voozstaender ende beschermmer wilde zyn / om in gheen on-eer te verballen; liever hebbende haer leven te laten / dan den schat der supberhepde / dien sp hem beloest hadde / te verliesen.

Dese woorden en waren noch al niet uyt-ghesproken / als den rasenden wulpschen knecht tot haer seyde: Siet dat ghy mijnen wille doet / anders ick sal dit sweerdt dooz u lijf steken. Hy andtwoorde: In der waerheydt, ick hebbe veel liever te sterven, dan sulcken leelijck werck toe te laten, daer ghy my mede wilt besmetten. Desen ongheluckighen ober sulck-een woort boben maten vergramt / dat hy met soete woorden niet verwerben en konde / pooghde dat met ghewelt te kringhen / ende arbeypde haer ter aerde neder te woypen. Maer dooz de cracht van den H. Geest / stelde haer dese H. Maghet soo teghen sijn crachtige porringhen / dat desen ontuchtighen wulpschaert / ende uyt sinnighen schors fierder haer niet onder vzenghen en konde. Daerom nemende sijn sweerdt in de handt / sloegh haer met 't gevest ober de kaecken ende aensicht / dat het bloedt ober bloedelijck ter neusen uyt-spronck; en daer mede niet te

ff ij

vreden

Komt in 't
perijckel
dooz het
versoek
des onsup-
beren
knechts.

Wt ghebreck
van men-
schelijcke
soeckt de
Goddelijcke
hulpe.

Den knecht
doet haer
ghewelt /
maer te
bergheefs.

Wordt qua-
lijck ghetrac-
teert/ ende
onthoost.

Miraculeus
wech dra-
gen van haer
epghen
hoost.

Haer lichaem
miraculeus-
lijck ober-
deekt met
dooznen.

Deel mira-
kelen by de
dooznen.

Haer li-
chaem herop-
penbaert.

breden sijnde/ troock zijn sweert uyt de scheede/ en floegh dese stant-vastige Maghet het hoost af. Ende men seyt/ dat dit van hem ghedaen zijnde/ den duyvel hem strax soo verre wech ghedraghen / en ghenomen heeft in sulcke bewaringhe / datmen hem nergens meer ghewaer geworden en is. Maer aengaende dese Maghet (welck een wonderlijcke saccke is) mē seyt/ dat sy onthoost zijnde/ niet gevallen en is ter aerden; maer selfs haer hoost op-ghenomen hebbende / wel een halve myle van daer ghegaen is/ tot in het dal van Luystre; alwaer sy haer lichaem ende hoost neder ghelept heeft by een witte-doozne strupck.

Onsen Heere/ vooz wiens aenschijn de doodt van sijn **H.** dierbaer is/ niet willende toelaten/ dat het lichaem van sijn ghetrouwe dienaersse / een voetsel vande hongherighe wolven of honden wesen soude/ dede terstondt een groot ende dick doozne boschken over haer groeyen/ om haer te decken ende te bewaren: 't welck haer vooz een tijdt tot een grafdiende. Men de Enghelelen/ die haer in grooten ghetale om-ringhelden / ende met een uyt-blinkende licht vercierde / last ghebende / dat sy haer oock souden bewaren. Dier noch een ander wonder; dit doozne boschken (hoe wel ander boomen en boschken swinterdaeghs haer bladeren verliezen/ oft ten minsten die verzooght behouden) tot een teecken van de maegdelijcke supverhept vande **H.** Tanche, is het soo vol bladeren/ schoon/ ende groen ghebleven inden winter / oft somer geweest ware/ soo datter qualijc een cleyn muschken hadde konnen dooz passeren. Ende niet lange daer naer ghebeurdet / dat dese doozn-achtighe plaetse vermaert wiert dooz vele mirakelen/ die Godt aldaer dede over de siecken/ dooz de verdiensten ende 't vooz-bidden vande **H.** Tanche.

Oock naer eenen korten tijdt/ een goedt en **H.** persoon van Arcis kreegh een visioen tot duy-mael toe / hem gebiedēde dat hy naer het voozsepde dal van Luystre gae soude; alwaer hy het doozne-boschken vinden soude/ dat het lichaem van dese **H.** Maghet bedeckte. Maer vreesende dat het een duyvelsch bedroch mocht wesen / gaf dese veropenbaringhe aen eenen **H.** Priestter te kennen / den welcken hem gheboodt veertigh daghen te vasten/ ende te bidden/ aelmoessen te gheben/ om van dese veropenbaringhe versekert te wesen. Desen tijdt verbult zijnde

zijnde / gaf hy te kennen aen desen Priester / dat hy der-
 rewaerts moeste gaen / op de verbeurte van Godts ge-
 boden te wederstaen. Het welck desen Priester verstaen-
 de / begheerde van hem / hem te moghen verghe selschap-
 pen. Ende siet / terstondt desen goeden arbejder van
 Arcis maecte een karreken ghereedt / twee jonghe os-
 kens daer in spannende / ende sy saten beyde daer op /
 ende gaven hen over aen de gratie Godts; hem bidden-
 de / dat hy hunne reyse wel wilde laten vergaen. Ende
 hoe wel sy beyde niet en wisten / wat wegh sy nemen
 souden / om ter plaetse van dit dooyn-boschken / dat het
 lichaem van dese H. Maget Tanche bedeckte / te komen;
 Godt nochtans en heeft se niet willen van hunne hope
 berooven; maer ghelepdit ter plaetse / alwaer de oskens
 stil staende by het boschken / hen-lieden veroorzaecht
 heeft / aldaer het H. lichaem te soecken; 't welck sy stracx
 als eenen verborghen schat ghebonden hebben. Ende
 het selve op de karre gheladen hebbende / zijn wederom
 naer Lupstre gekeert. Maer komende by de kercke van
 het doorp / bleven de ossen staen / sonder dat-mense dooz
 het prikelen voozder kringhen konde. Ende het was nu
 oock nacht gheworden / soo dat sy daerom hen beghe-
 ven hebben tot ruste by het karreken. Maer siet wat
 wonders: naer den slaep ontweckt zijnde / den arbejder
 heeft bevonden / dat synen prikkel (die hy over eynde
 staende in d'aerde ghelyck ghepaelt hadde) heel groen
 gheworden was / jae oock dyp tacckens upt-ghebot
 hadde. Dit mirakel dese twee ghewaer gheworden zyn-
 de / hebben hen laten voozstaen / dat den wille Godts
 was / dat het H. lichaem van dese Maghet ende mar-
 laerisse in de kercke van de selve plaetse bewaert soude
 worden; alwaer 't oock ghebleven is / hoe wel 't hoofdt
 der selver in d'Abdye van onse lieve Vrouwe te Tro-
 pen is.

Te Lupstre
 ghezocht en
 ghebleven.

Miracckel.

Haer H.
 hoofdt te
 Tropen.

Noch een wonder. Den boom van desen prikkel ghe-
 komen / al hoe wel hy dickwijls ghezandit is geweest / en
 heeft niet gelaten t'elker reyse wederom te vergroenen.

Andere mi-
 racckel.

Mengaende de mirakelen / die geschiet zyn by dese soo
 weerdige reliquien / wy en sullen-se hier niet al verhalē /
 vreesende de palen van onse vooz-ghenomen korthepdt /
 t'overgaen: alleen sullen wy ons te vreden houden / van
 dē leser te laten weten / dat onder andere wy een vinden
 sullen dat merckens weerdigh is; dat is van de straffe

Dy solda-
ten kerck-
schenders
ghestraft mi-
rakeluselyc.

van dy soldaten / die vande troupen vande Grabe Ko-
dolf en Diabert waren; de welke te Luyfse gheko-
men waren om eenich gheschil neder te legghen / dat sy
onder malkanderen hadden. De arme huyfsliden van
het doyp / uyt vzeese van beroovinghe / hadden hun goet
inde kercke ghesloten; ende den kerck-meeſter hadde
het selve bevolen aen Me-vrouwe de H. Tanche, die by
Godt was / dat die inwoonders van dier plaetse haer toe
betrouden; te weten / haer bewaerſter ende beſcher-
mer. Nochtans teghen den wille van den Graef Dia-
bert / die lichtveerdighe en stoute soldaten hebben met
ghewelt de kercke willen op vzeeken / ende rooben dat
henlieden lufte. Twelck den kerck-meeſter fiende / riep
een van ſyn mede-vroeders / ende badt hem / te ſamen
de kasse vande H. Tanche te willen vzeinghen vooz de
kerck-deure. 'Tis gebeurt dat een van dese soldaten /
ſpringhende over dese kasse / een viſch-net heeft willen
nemen / dat aldaer hingh; maer achter over-vallende
op den gepaveerden bloet / quetſte ſyn hooft ende bleef
aldaer ligghen / uyt ſy ſelven zynde. Een ſyn mede-ge-
ſel / wilde oock broodt en kacs nemen uyt een coſ-ken /
wat hooch-achtigh hanghende; maer hem gheſchiedde
oock als aen den voozgaenden. Den derden / willende te
peerde de kercke door-ryden / is van een maghet / die
haer miraculeuſelyc veropenbaerde / ſoo geroſkamp /
dat hy op den ſteenen bloet bleef liggen. Maer eynde-
linghen / dese arme ellendighe beghonden Godt aen te
roepen / ende te begheeren van dese H. Maghet / dat hen
dese sonden vergheven mochten worden; ende terſtont
zyn sy gheſondt op-ghestaen / die van te vozen gevallen
waren heel verſlaghen.

Komen tot
kenniffe en
doen peni-
tentie.

Crighen
vergiffeniffe
en gefont-
hept.

De welke hun leven lanck een goet ghetuygheniffe
gaben van dit mirakel; jaerlycx vier penninghen vooz
boete offerende / ten autare van S. Tanche. Vooz ſlot
van dit verhael / moet de H. Maghet in weerde ghehou-
den worden / om het groot vermoghen / dat sy inden
Hemel heeft, middel hebbende om vergiffeniffe te ver-
crighen / vooz ſulcke die haer eeren ende aen-roepen.
Ende dat al dooz de macht van Godt den Vader al-
machtigh / ende ſynen eenigen Zoon onsen Heere; wien
met den H. Geest glorie / eere / en heerſchapphe zy / van nu
tot inder eeuwichept / Amen.

Dese

Dese *H. Maghet Tanche* wordt in *Wanckrijck* met dese Antiphone ende *Orenius* ghebiert ende ghe-zert.

ANTIPHONA.

O felix *Tancha*, virgo *Christi* & sponsa, quæ cæli meruisti scandere regna, & cum *Christo* regnare, margarita desiderabilis, intercede pro nobis ad Dominum.

✠. Ora pro nobis Beata *Tancha*.

℞. Vt digni efficiamur promissionibus *Christi*.

O R E M V S.

Conserua quæsumus, Domine, nos famulos tuos intercessione Beatae *Tanche* virginis & martyris tuæ, in tuo amore confisos: vt mereamur ipsa intercedente consortes fieri cælestium gaudiorum. Per *Christum* Dominum nostrum. Amen.

Dit lupdt aldus in onse *Neder-landtsche* tale.

G H E B E D T.

○ gheluck salighe *Tanche*, *Maghet* en bryt *Christi*, die verdient hebt de *Hemelsche* rijken te beklimmen / en met *Christo* te heer-schappen / begheerlycke peerle; bidt vooz ons by den *Heere*.

Vers. Bidt voor ons salighe *Tanche*,

Resp. Dat wy de beloften *Christi* weerdich worden.

Laet ons bidden.

Bewaert ons al te gader / bidden wy / o *Heere* / uwe dienaren dooz het tusschen-spreken van de salighe *Tanche* uwe *Maghet* en martelaerisse / in uwe liefde verhopende; dat wy verdienen moghen dooz hare middelinghe mede-deelachtich te worden der *Hemelscher* vryghden. Dooz *Christum* onsen *Heere*. Amen.